

THE PERSPECTIVES OF LOCAL RESIDENTS ON THE RURAL TOURISM: THE CASE OF SAMSUN KIZILIRMAK DELTA

Yerel Halkın Kırsal Turizme Bakış Açısı: Samsun Kızılırmak Deltası Örneği

Süleyman AKKAŞOĞLU⁴⁹

Murat TEKBALKAN⁵⁰

Ece ZEYBEK YILMAZ⁵¹

Şevki ULAMA⁵²

Özet

Bir bölgede kırsal turizmin gelişmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, o bölgede yaşayan yerel halkın kırsal turizme bakış açısıyla yakından ilgilidir. Bu açıdan yerel halkın kırsal turizme ilişkin bakış açısının ortaya konulması son derece önemlidir. Bu çalışmanın amacı, Samsun Kızılırmak Deltasında (Alaçam, Bafra ve 19 Mayıs ilçeleri) yaşayan yerel halkın ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkileri açısından kırsal turizme bakış açılarının belirlenmesidir. Bu kapsamda bir alan araştırması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini olasılığa dayalı olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen ve Kızılırmak Deltası'nda yaşayan 324 kişi oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin elde edilmesinde kırsal turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerinin değerlendirildiği 28 maddelik bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Ocak-Şubat 2018 tarihleri arasında yürütülen çalışmada veriler anket tekniği ile elde edilmiştir. Çalışma sonucunda yerel halkın kırsal turizmin ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan bölgeyi olumlu etkilediği, çevresel etkileri açısından ise kararsız bir bakış açısına sahip oldukları saptanmıştır. Ayrıca yerel halkın demografik özelliklerine göre kırsal turizmin etkilerine ilişkin bakış açılarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Turizm, Samsun, Yerel Halk, Turizmin Etkileri

Abstract

The development and sustainability of rural tourism in a region is closely related to the local residents' perspectives of rural tourism. When viewed from this aspect, it is crucial to point out their perspectives on rural tourism. The aim of this study is to determine the perspectives of the local residents living in Samsun Kızılırmak Delta (the districts of Alaçam, Bafra ve 19 Mayıs) on rural tourism in terms of economic, socio-cultural and environmental effects. In this context, a field study has been conducted. The sample of the study consists of 324 people living in Kızılırmak Delta. Moreover, the sample has been formed by convenience sampling method from non-probability sampling methods. Economic, socio-cultural and environmental impacts of rural tourism have been evaluated with a 28-item data collection tool. The data have been obtained by survey technique in the study conducted between January 2018 and February 2018. As a result of the study, it has been found that the local residents think that the rural tourism affects the region positively in terms of economic and socio-cultural aspects. However, they have unstable perspectives in terms of the environmental effects. When the demographic characteristics of the local residents are examined, it is determined that their perspectives on the effects of rural tourism differ.

Keywords: Rural Tourism, Samsun, Local Residents, Effects of Tourism

⁴⁹ Correspondence to: Phd Student., Sakarya University of Applied Sciences, Graduate Education Institute., suleymanakkasoglu@hotmail.com

⁵⁰ Lecturer., Ondokuzmayıs University, Havza Vocational School., murat.tekbalkan@omu.edu.tr

⁵¹ Lecturer, Istanbul Arel University, School of Applied Sciences., ecezeybek@arel.edu.tr

⁵² Assoc. Prof., Sakarya University of Applied Sciences, Tourism Faculty, ulama@subu.edu.tr

GİRİŞ

Turizm endüstrisi, II. Dünya Savaşı'ndan sonra ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi değişme ve gelişmelerle birlikte daha çok insanın içerisinde yer aldığı kitlesel bir olgu haline gelmiştir (Kandır vd., 2008: 212). Uluslararası turizm hareketlerine katılan ziyaretçi sayısı 1950 yıllarında yaklaşık 25 milyon kişi iken, 2018 yılında bu rakam 1.4 milyar kişiye ulaşmıştır (UNWTO, 2019). Dünya genelinde turizm endüstrisinde yaşanan bu gelişmelerle birlikte Türkiye'de de 1980'li yıllardan itibaren turistik arz kapasitesi artırılarak, elde edilen döviz ve gelen yabancı turist sayısında önemli artışlar yaşanmıştır. 2018 yılı itibarıyla toplam ziyaretçi sayısı 46.1 milyon kişiye ulaşırken, turizmden elde edilen gelir 29.5 milyar dolara ulaşmıştır (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018). Zaman zaman turist sayılarında düşüşler yaşansa da genel olarak Dünya'da ve Türkiye'de turizme katılan kişi sayısı giderek artış göstermiştir.

Hızla büyüyen turizm endüstrisi, ziyaretçilerin talepleri doğrultusunda, turizm destinasyonlarını çeşitlendirerek zenginleştirmektedir (Kılıç ve Başkaya, 2018: 235). Son yıllarda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde turizm faaliyetini kıyı turizminin egemenliğinden çıkartarak, ülkelerin bütün bölgelerine yayma çalışmaları ve dört mevsim turizmden yararlanma düşüncesi turizmin çeşitlenmesi sonucunu ortaya çıkarmıştır. Turist profilinin değişmesi ve turistlerde çevre bilincinin artmasına paralel olarak doğaya özlem, ilginç yerleri gezme, farklı kültürleri tanıma arzusu artmış ve sonuçta kırsal turizmin gelişmesine olanak tanımıştır (Avçıkurt ve Köroğlu, 2008: 61). Teknolojide yaşanan gelişim, hızlı nüfus artışı ve eğitim düzeyinin artmasıyla birlikte zamanla tarımla uğraşan kişi sayısında önemli azalmalar yaşanmış, kırsal alandan kentlere göçler artış göstermiştir (Kılıç ve Kıymaz, 2014). Kırsal alanların sürdürülebilirliği ve sayısının artırılması, sosyoekonomik anlamda kentli kesime göre daha kısıtlı imkânı olan kırsal nüfusun şartlarının iyileştirilmesi, kırsal kesimde yaşayan yerel halkın gelirlerinin artırılması, kırsal alanlardan kentlere göçün önlenmesi, doğaya özlem duyan ve farklı kültürleri görme ihtiyacı hisseden turistlerin doğayla bütünleşmesinin sağlanması amacıyla kırsal turizm bir alternatif turizm türü olarak ortaya çıkmıştır (Avçıkurt ve Köroğlu, 2008: 61; Kuter ve Ünal, 2013: 193).

Dünya genelinde özellikle Fransa, Avusturya, İtalya, Yeni Zelanda, İrlanda, Kıbrıs, İspanya ve Finlandiya kırsal turizm açısından önemli ülkeler arasında yer almaktadır. Bu bölgelerde kırsal alanlar özellikle turistlerin faaliyetlerine göre düzenlenmektedir (Albayrak, 2013: 139). Türkiye de kırsal turizm açısından önemli doğal, tarihi ve kültürel çekicilikleri bünyesinde barındırmaktadır. Farklı iklimlerin yaşandığı, coğrafi konum itibarıyla doğal ve kültürel kaynaklara sahip olan ülkemiz kırsal turizm açısından son derece zengin bir coğrafyaya sahiptir. Kırsal turizm açısından öneme sahip olan bu bölgelerden biride Samsun Kızılırmak Deltasıdır. Kızılırmak Deltası, 56.000 hektar alan üzerine yayılmıştır. Yaklaşık 20 adet göl ile bataklık ve sazlık alanlardan oluşan bölge barındırdığı kuş türleri ve sayısı ile dünyanın önemli ekolojik alanlarından birisidir. Delta, yaban hayatı geliştirme sahası olarak ilan edilmiş ve doğal özellikleri büyük ölçüde korunabilmiş Türkiye'nin Karadeniz kıyısındaki tek sulak alanıdır. Kızılırmak Deltası, göç eden kuş türleri için de önemli bir bölgedir. Kızılırmak Deltası 19 Mayıs, Alaçam ve Bafra ilçelerinden oluşmaktadır. Kızılırmak Deltası içerisinde yer alan ilçelerde halk geçimini tarım, hayvancılık, balıkçılık ve turizm faaliyetlerinden sağlamaktadır. Bölgede yer alan Nebiyan Dağı'nın 1224 metre yüksekliğinde Sivri Tepe, Engiz Çayı, Balık Gölü, Kent Ormanı gibi önemli trekking alanları bulunmaktadır. Kuş gözlemciliğinin yapıldığı ve 323 kuş türünün görüldüğü Kuş Cenneti de önemli kırsal turizm noktalarından biridir. Kızılırmak Deltası üzerindeki başka bir doğa harikası da Galerich Subasar Ormanları'dır. Bu ormanlar, ilkbaharda tabanı tamamen su ile kaplanan yaprak döker ormanlardır. Galerich Subasar Ormanlarının büyük bir kısmı sular altında kalmakta ve suyun üzerinde papatya tarlaları oluşmaktadır. (Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018). Kırsal turizm açısından zengin kaynaklara sahip olan Kızılırmak Deltası her yıl çok sayıda turisti bölgeye çekmektedir.

Bir bölgede kırsal turizmin gelişmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, o bölgede yaşayan yerel halkın kırsal turizme bakış açısıyla yakından ilgilidir. Bu açıdan yerel halkın kırsal turizme ilişkin bakış açısının ortaya konulması o bölgede turizmin sürdürülebilirliği ve gelişimi açısından son derece önemlidir. Literatürde yerel halkın kırsal turizme bakış açısını ele alan (Chun-Chu, 2005; Ying ve Zhou, 2007; Wang ve Pfister, 2008; Chuang, 2013; Muresan ve ark., 2016) pek çok çalışma mevcuttur. Fakat kırsal turizm açısından önemli bir bölge olan Kızılırmak Deltasındaki turistik destinasyonlarla ilgili yerel halkın kırsal turizme bakış açısına yönelik bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. Bu noktadan hareketle, çalışmada kırsal turizm için kaynak değeri oluşturan Kızılırmak Deltası'nda yaşayan yerel halkın, turizmin bölgenin ekonomisine, kültürel yapısına ve çevreye olan etkilerine ilişkin bakış açılarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma kapsamında öncelikle literatür araştırması yapılarak kırsal turizm kavramı ve kapsamı açıklanmaya çalışılmış ve konuyla ilgili daha önce yapılan çalışmalara değinilmiştir. Daha sonra yerel halkın kırsal turizmin etkilerine ilişkin bakış açılarını belirlemek amacıyla anket çalışması gerçekleştirilerek çalışmadan elde edilen bulgu ve sonuçlara yer verilmiştir.

Kırsal Turizm Kavramı ve Kapsamı

Dünyada kırsal turizm hem ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel ve politik açıdan, hem de tüketim ve ulaşım modellerinde dönüşüm sağlayarak boş zaman davranışlarını ve seyahatleri yeniden şekillendirmektedir (Wanda George, Mair, ve Reid, 2009: 1). Bu kapsamda kırsal turizm, tarımsal ya da yerel değerlerle iç içe bulunarak, iyi vakit geçirmek amacı ile

gerçekleştirilen, uygulandığı bölgenin yerel halkına ekonomik destek sağlayan, kadınların istihdamında önemli yeri olan ve genellikle nüfusun az olduğu bölgelerde, daha az turist tarafından tercih edilen bir turizm türü olarak tanımlanabilir. Kırsal turizm için en önemli motivasyonların iyi hissetme, o bölgede yaşayan halkı anlama ve rahatlama ihtiyacı olduğu söylenebilir (Albayrak, 2013: 132-133). Kırsal turizmin diğer turizm çeşitlerine alternatif olarak ortaya çıktığı ve temelinde tarımsal faaliyetlerin yeniden yapılandırılması ile ilgili sosyoekonomik gereklilikler olduğu söylenebilir (Cai, Qiu, Huang ve Lehto, 2018: 78). Özellikle tarımsal turizm, eko turizm başta olmak üzere, çiftlik turizmi, köy turizmi, av turizmi, mağara turizmi ve açık hava doğa sporları “kırsal turizm” faaliyetlerini içeren turizm çeşitleri olarak kabul edilebilir (Mikaeili ve Memlük, 2013: 88; Aydın, 2012: 40). Dünya Turizm Örgütüne (WTO) (2004) göre kırsal alanların merkezinde sunulan tüm imkanlar, kültürel miras, etkinlikler ve kırsal yaşamı ele alan her şey kırsal turizm kapsamında ele alınabilir. Kırsal turizmi dört boyutta incelemenin mümkün olduğu söylenebilir. Bu kapsamda kırsal alan denildiğinde göl, orman, dağ vb. yerleri kapsayan alanlar akla gelirken, kırsal yaşam, yöresel etkinlikler, festivaller, el sanatları gibi kültürel değerleri, kırsal miras; köy evleri, tarihi yapılar gibi taşınmaz kültür varlıklarını, kırsal etkinlikler ise; balık turma, ata binme, rafting vb. etkinliklerin tamamını kapsamaktadır (Aslan ve Sü Eröz, 2018: 539).

İlgili Çalışmalar

Kırsal turizm, gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerde önemi giderek anlaşılan bir turizm türüdür. Her mevsim yapılabilmesi, birçok turizm türüne entegre olabilmesi ve doğal çevreyi koruması gibi özellikleriyle sürdürülebilir bir turizm anlayışına sahip olan kırsal turizm (Güney ve Göller, 2016: 26) turizm faaliyetlerinin gerçekleştiği bölgeye önemli katkılar sağlamaktadır. Kırsal turizmin turistlere farklı bir deneyim sunmanın yanında gerçekleştirildiği bölgeye ve bölgede yaşayan yerel halka ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel açıdan (Mil ve ark., 2015: 1) önemli etkileri vardır.

Farklı turizm destinasyonlarında yerel halkın kırsal turizmde bakış açısını belirlemeye yönelik hem ulusal hem de uluslararası yazında (Chun-Chu, 2005; Ying ve Zhou, 2007; Wang ve Pfister, 2008; Chuang, 2013; Gardishgari, 2013; Gaspar De Sousa ve Kastenholz, 2015; Güney ve Göller, 2016; Ayazlar ve Karakulak, 2016; Muresan ve ark., 2016; Arslan Muhacir ve Özdemir, 2017; Ayazlar, 2017; Lim, Lo, Mohamad, Chin ve Ramayah, 2017; Ünal ve Yücel, 2018; Ongun, Gövdere ve Kösekahyaoglu, 2018; Xiao, Luo ve Yin, 2018) pek çok çalışma mevcuttur. Çalışmalarda genel olarak yerel halk kırsal turizmin ekonomik etkilerini (Chuang, 2013; Arslan Muhacir ve Özdemir, 2017; Xiao, Luo ve Yin, 2018) olumlu yönde değerlendirirken sosyo-kültürel (Ayazlar, 2017; Ünal ve Yücel, 2018) ve çevresel etkilerini (Gardishgari, 2013; Chuang, 2013) olumsuz yönde değerlendirmektedir. Tablo 1’de literatürde yer alan çalışmalardan elde edilen sonuçlara ilişkin detaylı bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1: Araştırma Konusuna İlişkin Yapılan Çalışmalar

YAZAR	ARAŞTIRMA ALANI	ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	SONUÇ
KIRSAL TURİZM			
(2012) Ukav	Adıyaman	Nitel	– Kırsal turizmi geliştirmek amacı ile açılan bölgelerde eskiden var olan bitkisel üretim, hayvancılık ve ormanlık gibi tarımsal faaliyetleri terk etmeyerek, bununla birlikte o yöreye özgü el sanatları, mimari tarz ve kültürel yapının bozulmadan korunması önem arz etmektedir.
(2012) Kafa Gürol ve Yılmaz	Balıkesir	Nitel	– Bölgenin kırsal turizm potansiyeli yüksek olduğu belirlenmiştir. Yapılan değerlendirmede turizmin dört mevsime yayılarak, turistlerin kalış sürelerinin uzatılabileceği düşünülmektedir.
(2012) Aydın	AB ve Türkiye	Nitel	– AB (Fransa, İtalya, İspanya, Almanya ve İngiltere), Türkiye’nin bu ülkelerdeki uygulama alanları arasında kırsal turizmde geride kalmış bir ülke olduğu tespit edilmiştir.
(2014) Ukav	Adıyaman	Nitel	– Kırsal turizm anlamında bölge elverişli olsa da gerekli tanıtım faaliyetinin yapılmadığı ve turların düzenlenmediği söylenebilir.
(2014) Kızılarslan ve Ünal	Tokat	Nitel	– Özellikle kırsal kesimde yaşayanların bilinç düşüklüğü, bütçe eksikliği, tanıtım ve girişim gibi etkenlerin yetersizliğinden dolayı eko turizm ve/veya kırsal turizmdeki bu potansiyelin gelişemediği kanısına varılmıştır.
(2014) Akyol, Güner, Oğan, Aydın, Yüce ve Uluyurt	Artvin, Arhavi	Nitel	– Kalkınma politikasında bölgede istihdamın nasıl canlandırılacağına dikkate alınması, böylelikle kente göçlerin önlenilebileceği düşünülmektedir. Yerel halka eğitim verilerek, hizmetin talep edilebilir hale getirilmesi gerekmektedir. Kadınların eğitimi ve istihdamının artırılması gerekliliği belirlenmiştir.
(2015) Ongun, Gövdere ve Durgun Kaygısız	Burdur	Nitel	– Kırsal turizmin dezavantajlarının yanında, bölgesel özellikler düşünüldüğünde kadın istihdamının artırılması ve çevrenin korunmasına katkı sağlaması, Antalya’ya yakın olması nedeniyle turist potansiyelinin artırılabilmesine yönelik görüşler belirlenmiştir.
(2018) Slusariuc	Romanya	Nitel	– Kırsal turizmin bölgede yaşayanların sosyal hayatında dolaylı ve dolaysız olumlu etkileri olduğu, kırsal topluluklar için yeni iş kaynakları sağladığı, yerel halka sağlanan iş fırsatları nedeniyle nüfusu arttırıcı etkilerinin olduğu, yerel ve bölgesel tarihi alanların restorasyonunu teşvik ettiği ve ekonomik açıdan önemli olduğu belirlenmiştir.
YEREL HALKIN TURİZME BAKIŞ AÇISI			
(2013) Chuang	Taiwan / Nanjuang ve Tongsiao	Nitel	– İki bölgede de ekonomik açıdan tarım turizminin katkı sağlayacağı düşünülmektedir (istihdamın artışı, tarımsal kalkınma, yaşam standartlarının artışı, yatırım ve harcama miktarında artış). – Sosyo-kültürel açıdan turizm alanında yaşamın bir sonucu olarak suç oranlarında, yerel geleneklerin bozulmasında önemli bir fark olmamakla birlikte, sıra dışı pazarlıklar, yüksek harcama yapan turistlerin istenmeyen yaşam tarzları, rekreasyonel tesislerin kullanılabilirliğine ilişkin olumsuz düşünceleri olduğu belirlenmiştir.

			<ul style="list-style-type: none"> Çevresel etkiler açısından, her iki alanda yaşayanlar, kırsal turizmin tarihi binaların restorasyonu ve doğal kaynakların korunması, ülke peyzajı, yollar ve kamu tesisleri daha yüksek standartlarda tutulduğunu belirtmişlerdir. Nanjuang sakinleri buldukları bölgede gürültü ve kirlilik, doğal çevreyi tahrip eden otel ve diğer turistik tesislerin inşası, kamu tesislerinin kıtlığı, daha fazla çöp, daha düşük çevre kalitesi gibi daha olumsuz çevresel etkilerin olduğunu ayrıca trafik kazası, trafik sıkışıklığı, dükkanların yoğunluğu ve yasadışı binaların yapılması gibi olumsuz etkilerin daha fazla olduğu belirlenmiştir.
(2013) Gardishgari	Gilan / Fooman	Nicel	<ul style="list-style-type: none"> Kırsal turizmin etkileri arasında çöpleri kırsal alanlara koyma gibi olumsuz etkilerin yanı sıra, yerel yönetim bölümlerinin artması olumlu etkiler olarak ortaya konulmuştur.
(2015) Gaspar De Sousa ve Kastenholz	Portekiz	Nitel	<ul style="list-style-type: none"> Sürdürülebilir enerji, enerji üretimi sayesinde petrol tüketiminin azalması, kiralardan kaynaklanan ekonomik fayda, yerel kalkınmadaki rolü ile ilgili olumlu görüşler ortaya konmuştur. Kırsal turizm açısından yanlış konumlandırılmış rüzgâr çiftliklerinin görsel estetiği bozmasına ilişkin olumsuz bir görüş bulunmakla birlikte, diğer katılımcılar bu durumun çok da etkisi olmadığı görülmüştür. Gürültü rahatsızlığı, yaygın olarak bahsedilen rüzgâr çiftliklerinin bir başka olumsuz yönü olarak belirtilmiştir.
(2016) Güney ve Göller	Bursa/ Misi Köyü	Nitel	<ul style="list-style-type: none"> Yiyecek içecek işletmeleri haricinde turizm tesisi bulunmamaktadır, bu nedenle ziyaretler günübirlik gerçekleştirilmektedir. Doğal çekicilikleri yaz aylarında Bursa civarından günde ortalama 2000 kişinin köyü ziyaret etmesini sağlamaktadır. Dört mevsimin yaşanması turizm çeşitliliği bakımından önem arz etmektedir. Halkın en muzdarip olduğu konu turizmden ekonomik olarak yararlanmanın eşit olmayışıdır. Kaybolan ipekböcekçiliği zanaatını yeniden canlandırmak için uygulanan projenin uygulayıcılar dışında bilinmemesi yeterli olarak tanıtılmadığını göstermektedir.
(2016) Ayazlar ve Karakulak	Muğla, Bodrum / Çamlık Köyü	Nitel	<ul style="list-style-type: none"> Katılımcılar turistlerin Çamlık Köyü'nü ziyaret sebeplerini doğal yaşam tarzı, halı dokuma evlerini ziyaret etme, köy kahvaltısı, yöresel yemekler, temiz ve sağlıklı yaşam ortamı olarak sıralamaktadır. Özellikle yöresel yemekler çekicilik unsuru olarak belirtilmiştir. Araştırmacılar turistlerle etkileşimde yerel kültürün olumsuz yönde etkilenebileceğini ifade ederken, henüz kültürel bir yozlaşma gözlemlenemediklerini belirtmişlerdir.
(2017) Arslan Muhacir ve Özdemir	Artvin	Nicel	<ul style="list-style-type: none"> Kırsal turizmin ekonomik etkileri konusundaki olumlu varsayım (geleneksel ürünlerin üretimini sağlar) ile yaş arasında anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. 21-30 ile 31-40 yaş aralığında olan kişilerin kırsal turizmin ekonomik etkileri bağlamında geleneksel ürünlerin üretimini sağladığı konusuna en çok destek veren yaş grupları olduğu tespit edilmiştir. Yerel halkın kırsal turizm faaliyetlerini desteklediği ve kırsal turizmi kırsal kalkınma açısından bir araç olarak kabul ettiği belirlenmiştir.
(2017) Ayazlar	Muğla/ Milas Çomakdağ- Kızılağaç	Nitel	<ul style="list-style-type: none"> Yerel halk kırsal turizme karşı olumlu bir tutum içindedir. Yerel halk kırsal turizmin gelir ve istihdam olanağı sağlamasını olumlu değerlendirmektedir. Sosyo-kültürel yapıda yaşanan değişiklikleri ve çok sayıda yabancıların köye gelmesini olumsuz yönler olarak görmektedir.
(2017) Lim, Lo, Mohamad, Chin ve Ramayah	Sarawak, Malezya	Nicel	<ul style="list-style-type: none"> Kırsal turizm destinasyonlarında çevresel, sosyo-kültürel etkinin olumlu bir rekabet avantajı sağladığı, sosyo-çevresel ve kırsal turizm destinasyonlarında toplumsal desteğin olumlu bir etkisi olduğu ortaya konulmuştur. Diğer yandan ekonomik etkinin kırsal turizmde rekabet avantajı sağlamadığı, toplumsal desteğin ekonomik etkiyi artırıcı rolü olmadığı belirtilmiştir.
(2018) Ünal ve Yücel	Ödemiş/ Birgi	Nicel ve Nitel	<ul style="list-style-type: none"> Yerel halkın çevresindeki turizm eserlerine farkındalığı oldukça yüksektir. Katılımcılar turizm faaliyetlerinin olumsuz etkilerinin olduğunu ve bundan etkilendikleri konusunda hem fikirlerdir (Tarihi eserlerin tahrip edilmesi, çevre kirliliği vb.) Katılımcılar turizmin ekonomik olumlu etkilerinin farkındadırlar ve turizmin gelişmesiyle hem bireysel refah seviyelerinin artacağını hem de yerleşmenin gelirlerinin artacağını düşünmektedirler Sahaya yapılacak turizm yatırımlarında yer alabilecekleri konusunda olumlu bir tutum sergilemişlerdir. Planlamada yerel halkın beklentisi, işletmelerin sayısının artırılması, ulaşım tanıtım ve pazarlama konuları üzerinde yoğunlaşmaktadır.
(2018) Ongun, Gövdere ve Kösekahyaoğlu	Isparta/ Kuyucak	Nitel	<ul style="list-style-type: none"> Köy kapasitesinin üzerinde ziyaretçi olması üst yapı sorunları yaşanmasına neden olmaktadır (ulaşım zorluğu; tabelaların eksikliği, trafik sorunu vb.) Günübirlik ziyaretçiler kırsal turizmin kısıtlı gelişimine neden olmaktadır. Küçük ölçekli işletmelerin var olması halkın ve özellikle kadınların istihdamına olanak sağlayabilmektedir (Kırsal turizmin gelişmesi ile oranın artacağı düşünülmektedir.) Köylüler kendi arazilerinde stantlar kurmuşlardır, muhtarlık vb. kanallarla bu alanların profesyonelce hazırlanması gerektiği düşünülmektedir. Lavanta tarlaları kırsal turizm açısından önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.
(2018) Xiao, Luo ve Yin	Three Gorges Reservoir	Nicel	<ul style="list-style-type: none"> Kıyı kesiminde yaşayanların (Hane halkı) diğer geçim kaynaklarına göre kırsal turizmden elde edilen gelirin daha yüksek olması, katılımcıların gelir elde etmek amacıyla bu alana yönelmelerine neden olmaktadır. Göçmen işçilerin ise birincil tercihi geleneksel çiftçiliktir. Kendi işi ile uğraşanların kırsal turizmden geçim sağlama oranı daha yüksektir.

YÖNTEM

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın temel amacı, Samsun Kızılırmak Deltasında (Alaçam, Bafra ve 19 Mayıs ilçesi) yaşayan yerel halkın ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkileri açısından kırsal turizme bakış açılarının belirlenmesidir. Özellikle araştırma alanı olarak Kızılırmak Deltası'nın seçilmesinin nedeni tarih, kültür ve çevresel güzellikleri nedeniyle kırsal turizm açısından zengin bir coğrafyaya sahip olmasıdır. Bir bölgenin sadece kırsal turizm açısından zengin kaynaklara sahip olması o bölgede turizm faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi ve sürdürülebilmesi için yeterli değildir. Dolayısıyla bölgede yaşayan yerel halkın turizm faaliyetlerinin etkilerine ilişkin bakış açılarının da ortaya konulması gerekmektedir. Bu açıdan yerel halkın kırsal turizmin etkilerine ilişkin bakış açılarının ortaya konulması, bölgedeki turizm arz ve kaynaklarının daha etkin kullanılması ve bölge turizminin geliştirilebilmesi için son derece önemlidir. Ayrıca ilgili bölgeye ilişkin daha önce benzer bir çalışmanın yapılmamış olması araştırmanın özgünlüğünü ve önemini ortaya koymaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1) Yerel halkın kırsal turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerine yönelik bakış açısı nedir?
- 2) Yerel halkın kırsal turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerine ilişkin bakış açıları;
 - a) Cinsiyetlerine,
 - b) Medeni Durumlarına,
 - c) Yaşlarına,
 - d) Eğitim düzeylerine göre farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Evren, araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği birimler bütünüdür. Örneklem ise, belli bir evrenden, o evreni temsil ettiği kabul edilen, bazı kurallar çerçevesinde seçilmiş küçük bir örnek ya da kütle olarak ifade edilebilir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2011: 69-70). Örneklemenin temel amacı, evren ile ilgili genelleme yapılabilecek verinin evrenin tamamına ulaşmasına gerek kalmadan sağlayacak bir örneklem seçmektir (Coşkun, Altunışık ve Yıldırım, 2017: 140). Araştırmanın evrenini Samsun Kızılırmak Deltasında yer alan ilçelerde (Alaçam, Bafra ve 19 Mayıs ilçesi) yaşayan 18 yaş ve üzerindeki kişiler oluşturmaktadır. Adrese dayalı nüfus sayım sonuçlarına göre; Kızılırmak Deltasında yaşayan toplam nüfus 192.047 olarak tespit edilmiştir. Araştırma evreninin tamamına ulaşılmasının güç olması nedeniyle, örneklem yöntemine gidilmiş ve örneklem sayısı %5 hata payı üzerinden 384 kişi olarak belirlenmiştir. Çalışmada olasılığa dayalı olmayan örneklem yöntemlerinden kolayda örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu örneklem yönteminde, evreni oluşturan her birimin örneklem içerisinde yer alma olasılığı aynıdır (Ural ve Kılıç, 2006: 19-38). Araştırma Ocak-Şubat 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze görüşülerek elde edilen anket formlarından geçersiz olanlar elendikten sonra 324 tane kullanılabilir anket formu elde edilmiştir.

Veri Toplama Yöntemi ve Verilerin Analizi

Veri toplama, araştırma konusuna ilişkin değişkenin özelliklerinin değerlendirilmesi için yapılan bir ölçme sürecidir. Araştırmacı veri toplama sürecinde veri toplama aracında yer alan sorulara cevap bularak verileri elde etmektedir. Bu açıdan doğru verilerin toplanması kadar doğru veri toplama aracının belirlenmesi de (Gürbüz ve Şahin, 2016: 178) araştırmanın sağlıklı bir şekilde neticelendirilmesi açısından son derece önemlidir. Veri toplama araçları araştırmanın türüne göre farklılık göstermekle birlikte araştırmalarda en çok kullanılan veri toplama araçlarından biri de ankettir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2011: 93). Bu araştırmada da veri toplama aracı olarak anket tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmaya ilişkin verilerin elde edilmesi için bir anket formu oluşturulmuştur. Anket formunun oluşturulmasında Chuang (2013) ve Mil ve ark., (2015) çalışmalarından yararlanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde yerel halkın kırsal turizmin etkilerine ilişkin bakış açısını belirlemeye yönelik 5'li Likert tipi ölçekte hazırlanan ifadeler yer verilmiştir. Anketin ikinci bölümünde katılımcıların demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi) yönelik sorulara yer verilmiştir.

Araştırma kapsamında hazırlanan anket formu güvenilirlik analizine tabi tutulmuş, yapılan güvenilirlik analizinde 28 madde için bulunan Cronbach's Alpha değeri 0,700 olarak hesaplanmıştır. Genel olarak Alfa değeri 0 ile 1 arası değerler alır ve kabul edilebilir bir değer en az 0,700 olması arzu edilir. Bazı araştırmacılar inceleme türü çalışmalarda Alfa değerinin 0,500'e kadar kabul edilebileceğini de belirtmektedirler (Coşkun ve ark. 2017: 133). Dolayısıyla elde edilen alfa değerinin kabul edilebilir bir değer olduğu söylenebilir. Elde edilen verilerden araştırmaya katılım sağlayan katılımcıların demografik özellikleri yüzde ve frekans yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Yerel halkın kırsal turizmin etkilerine yönelik bakış açılarının tespit edilmesinde ilgili ifadelerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Ayrıca

yerel halkın kırsal turizmin etkilerine bakış açılarının demografik değişkenlere göre farklılık durumunun incelenmesi amacıyla farklılık testlerinden yararlanılmıştır. Verilerin normallik durumunun kontrolü için çarpıklık-baskıklık değerleri incelenmiş ve çarpıklık-baskıklık değerlerinin (1,5; -1,5) kabul sınırları içerisinde çıkması neticesinde farklılık testlerinde parametrik test tekniklerinin kullanılmasına karar verilmiştir. Cinsiyet ve medeni durum değişkenine göre farklılık durumlarının incelenmesinde bağımsız örneklem t testi, eğitim ve yaş değişkenine göre farklılık durumunun incelenmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

BULGULAR

Aşağıdaki tabloda araştırmaya katılan yerel halkın demografik özelliklerini belirlemek için katılımcıların cinsiyet, medeni durum, yaş ve öğrenim durumlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Yerel halkın kırsal turizmin etkilerine bakış açısını belirlemeye yönelik gerçekleştirilen araştırmaya toplam 324 kişi katılmıştır. Tablo 2’de katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Buna göre, araştırmaya katılan erkek (187) ve kadın (137) katılımcıların sayılarının birbirlerine yakın olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%65,4) evli ve 18-29/30-39 yaş aralığındadır.

		N	%			N	%
Cinsiyet	Kadın	137	42,3	Medeni Durum	Evli	212	65,4
	Erkek	187	57,7		Bekâr	112	34,6
	Toplam	324	100		Toplam	324	100,0
Yaş Aralığı	18-29	92	28,4	Öğrenim Durumu	İlkokul	78	24,1
	30-39	110	34,0		Ortaokul	74	22,8
	40-49	64	19,8		Lise	109	33,6
	50 ve üstü	58	17,9		Üniversite	63	19,4
	Toplam	324	100,0		Toplam	324	100,0

Aşağıdaki tabloda katılımcıların kırsal turizmin etkilerine yönelik ifadelerine katılımına ilişkin verdikleri cevapların frekans analizine yer verilmiştir. İlgili ifadelerine katılıma ilişkin yanıtlar olumsuz ifadeden **“(1) Kesinlikle Katılmıyorum”**, olumlu ifadeye **“(5) Kesinlikle Katılıyorum”** olacak şekilde derecelendirilmiştir. Katılımcıların ifadelerine verdikleri yanıtların aritmetik ortalamasının 5’e yakın olması ilgili ifadeye katılımlarını gösterirken, ortalamanın 1’e yakın olması da ilgili ifadeye katılmadıklarını göstermektedir.

Kırsal Turizmin Ekonomik Etkilerine Yönelik Yerel Halkın Bakış Açısı			
	N	A.O.	S.S
Samsun’da turizm bölgeye daha fazla yatırım ve harcama yapılmasını sağlar.	324	3,31	1,530
Yaşam standartımız kayda değer ölçüde artar.	324	3,49	1,179
Samsun’da turizm fiyatların artmasına neden olur.	324	3,65	1,079
Samsun’da turizm, bölgede yaşayan küçük gruplar için fayda sağlar.	324	3,63	1,090
Samsun’da turizm, dışarıdan gelenlere yöre halkından daha fazla iş imkânı tanır.	324	3,69	1,109
Samsun’da turizm, tarımsal kalkınmayı destekler.	324	3,32	1,166
Samsun’da turizm istihdamın artmasını sağlar.	324	3,50	1,051
Samsun’da turizm sayesinde önceden dışarıya göç etmiş yerel halk kırsal alana yeniden dönmeye çalışır.	324	3,38	1,048
Kırsal Turizmin Sosyo-Kültürel Etkilerine Yönelik Yerel Halkın Bakış Açısı			
	N	A.O.	S.S
Dünyanın çeşitli yerlerinden gelen turistlerle buluşmak değerli bir deneyimdir.	324	3,54	1,214
Samsun’da turizm eğlence imkânlarının artmasına olanak tanır.	324	3,53	1,139
Yüksek harcama yapan turistler yaşam tarzımıza istenmeyen etkilerde bulunabilirler.	324	2,77	1,083
Samsun’da turizm geleneksel kültürümüzün değişmesine neden olur.	324	2,90	1,151
Samsun’da turizm suç olaylarında artışa yol açar.	324	2,84	1,162
Samsun’da turizm sayesinde daha fazla insan yöremiz hakkında bilgi sahibi olur.	324	3,36	1,195
Samsun’da turizmin gelişmesinden sonra yerel adetlerimize daha az dikkat ederiz.	324	2,82	1,053
Samsun’da turizm istenmeyen toprak satışlarına neden olur.	324	2,95	1,143
Turistik bölgede yaşadığından dolayı yerel halk daha az kaliteli bir yaşam sürer.	324	2,86	1,120
Kırsal Turizmin Çevresel Etkilerine Yönelik Yerel Halkın Bakış Açısı			
	N	A.O.	S.S
Samsun’da turizm, tarihi binaların restorasyonu ve doğal kaynakların korunmasına olanak tanır.	324	3,41	1,144
Samsun’da turizm yollar ve diğer kamusal imkânların gelişmesini sağlar.	324	3,15	1,143
Turistler trafik yoğunluğunu, gürültüyü ve kirliliği artırır.	324	3,15	1,170
Otel ve diğer turistik yatırımların yapılması, doğal çevreyi tahrip eder.	324	3,09	1,195
Samsun’da turizm yöre doğasının korunmasına olanak tanır.	324	3,11	1,261
Samsun’da turizm kamusal hizmetlerde noksanlığa sebep olur.	324	3,18	1,241
Samsun’da turizm gelişmesi çevrenin kirlenmesine neden olur.	324	3,16	1,218
Turistik bölgede bulunan yerel halk, daha düşük kalitede bir doğal çevre içinde yaşar.	324	3,19	1,211
Samsun’da turizmin gelişmesi yöredeki trafik kazalarını artırır.	324	3,11	1,223
Samsun’da turizmin gelişmesi yöredeki trafiğin daha çok ve karışık olmasına neden olur.	324	3,12	1,241
Samsun’da turizm nedeniyle seyyar satıcılar ve kaçak binalarda hızlıca artış görülür.	324	3,10	1,338

Yerel halkın kırsal turizmin ekonomik etkilerine yönelik bakış açıları incelendiğinde, yerel halk kırsal turizmin yaşam standartlarını artırdığına ve bölgede istihdamın artmasına katkıda bulunduğuna inanmasına karşın, kırsal turizmin yerel halktan ziyade dışarıdan gelenlere iş imkânı oluşturduğunu ve bölgede ki küçük gruplar için fayda sağladığını düşünmektedir. Bununla birlikte turizmin bölgede fiyatlarda artışa neden olduğu şeklinde olumsuz bir bakış açısı da mevcuttur. Yerel halkın kırsal turizmin sosyo-kültürel etkilerine yönelik bakış açıları incelendiğinde, yerel halk dünyanın çeşitli yerlerinden gelen turistlerle buluşmanın değerli bir deneyim olduğunu, turizm sayesinde eğlence imkânlarında artış olduğunu ve turizmle birlikte daha fazla sayıda insanın Samsun hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtmektedir. Ayrıca bölgede yüksek harcama yapan turistlerin yerel halkın yaşam tarzında istenmeyen etkilerde bulunduğu ve turizmin gelişmesinden sonra yerel adetlere daha az dikkat edildiği görüşü yerel halk tarafından kabul görmemektedir. Bu durum kırsal turizmin sosyo-kültürel açıdan yerel halkı olumsuz etkilemediği ve kırsal turizmin sosyo-kültürel açıdan bölge halkı tarafından olumlu karşılandığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Kırsal turizmin çevresel etkilerine yönelik bakış açıları incelendiğinde, turizmin tarihi binaların restorasyonu ve doğal kaynakların korunmasına olanak tanıdığı gibi olumlu etkisine katılım düzeyi yüksektir. Bununla birlikte yerel halk kırsal turizmin çevresel etkilerine yönelik ifadelerle katılımlarında kararsıza yakın bir tutum sergilemektedir. **Tablo 3** genel olarak değerlendirildiğinde yerel halkın kırsal turizmin ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri açısından olumlu, çevresel etkileri açısından ise kararsız bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4: Kırsal Turizmin Etkilerine Yönelik t Testi Analizi Sonuçları

		İfadeler	Cinsiyet	N	A.O	S.S	t	p
Çevresel	Samsun'da turizm, tarihi binaların restorasyonu ve doğal kaynakların korunmasına olanak tanır.	Erkek	187	3,59	1,172	3,37	,001	
		Kadın	137	3,17	1,061			
			Medeni Durum	N	A.O	S.S	t	p
	Samsun'da turizm, tarihi binaların restorasyonu ve doğal kaynakların korunmasına olanak tanır.	Evli	212	3,28	1,124	-2,895	,004	
Bekâr		112	3,66	1,143				
Ekonomik	Samsun'da turizm bölgeye daha fazla yatırım ve harcama yapılmasını sağlar.	Evli	212	3,16	1,559	-2,586	,010	
		Bekâr	112	3,61	1,435			
	Yaşam standardımız kayda değer ölçüde artar.	Evli	212	3,38	1,176	-2,333	,020	
		Bekâr	112	3,70	1,161			
Samsun'da turizm sayesinde önceden dışarıya göç etmiş yerel halk kırsal alana yeniden dönmeye çalışır.	Evli	212	3,30	1,067	-2,032	,043		
	Bekâr	112	3,54	0,994				
Sosyo-Kültürel	Samsun'da turizm suç olaylarında artışa yol açar.	Evli	212	2,94	1,163	2,294	,022	
		Bekâr	112	2,63	1,139			
	Samsun'da turizm istenmeyen toprak satışlarına neden olur.	Evli	212	2,79	1,174	-3,712	,000	
		Bekâr	112	3,26	1,020			

Katılımcıların kırsal turizmin etkilerine yönelik bakış açılarının cinsiyet ve medeni durum değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t testi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına **Tablo 4**'te yer verilmiştir. Tabloda yer verilen ifadelerle ilişkin anlamlılık (p) değerleri incelendiğinde hem cinsiyet hem de medeni durum değişkeni açısından farklılıklar olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Erkek ve bekâr olan katılımcılar kadın ve evli olan katılımcılara göre turizmin tarihi binaların restorasyonu ve doğal kaynakların korunmasına olanak tanıdığı düşüncesine daha olumlu bakmaktadırlar. Ayrıca bekâr olan katılımcılar Samsun'da turizmin suç olaylarında artışa neden olduğu görüşüne katılmazken (\bar{x} : 2,63) evli olan katılımcıların bu noktada kararsız (\bar{x} : 2,94) bir bakış açısına sahip oldukları görülmektedir. Evli olanlar turizmin istenmeyen toprak satışlarına neden olacağı düşüncesine katılmazken (\bar{x} : 2,79), bekâr olanlar bir bölgede turizmin gelişmesinin istenmeyen toprak satışlarına neden olacağı konusunda kaygı taşımaktadırlar (\bar{x} : 3,26). Ayrıca bekâr olan katılımcıların turizmin hayat standardını artırdığı düşüncesine önemli oranda katılım sağladıkları görülmektedir (\bar{x} : 3,70). Genel olarak araştırmaya katılan yerel halk içerisinde bekâr olanların evli olanlara göre kırsal turizmin ekonomik ve çevresel etkilerine ilişkin daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir.

Katılımcıların kırsal turizmin etkilerine yönelik bakış açılarının eğitim düzeyi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Anova analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçlarına **tablo 5**'de yer verilmiştir. Tabloda yer verilen ifadelerle ilişkin anlamlılık (p) değerleri incelendiğinde eğitim düzeyi değişkenine göre farklılıklar olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Eğitim düzeyi ilkökul (\bar{x} : 2,94) olan katılımcıların eğitim düzeyi lise (\bar{x} : 3,59) ve üniversite (\bar{x} : 3,63) olan katılımcılara göre "Samsun'da turizm bölgeye daha fazla yatırım ve harcama yapılmasını sağlar" ifadesine daha düşük oranda katılım sağladıkları görülmektedir. Ayrıca eğitim düzeyi lise olan katılımcılar turizmin dışardan gelenlere yöre halkından daha fazla iş imkânı tanıdığını düşünmektedirler (\bar{x} : 3,88). Genel olarak araştırmaya katılan yerel halk içerisinde eğitim düzeyi üniversite ve lise olanların eğitim düzeyi ilkökul olanlara göre kırsal turizmin ekonomik etkilerine ilişkin daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları ifade edilebilir.

Tablo 5: Kırsal Turizmin Etkilerine Yönelik Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları

	İfadeler	Eğitim Düzeyi	N	A.O	S.S	Anova		Post-Hoc Tukey	
						F	p	Gruplararası Fark	p
Ekonomik	Samsun'da turizm bölgeye daha fazla yatırım ve harcama yapılmasını sağlar.	İlkokul	78	2,94	1,557	4,609	,004	İlkokul-Lise	,020
		Ortaokul	74	3,04	1,574				
		Lise	109	3,59	1,504				
		Üniversite	63	3,63	1,348				
	Samsun'da turizm, bölgede yaşayan küçük gruplar için fayda sağlar.	İlkokul	78	3,27	1,276	4,990	,002	İlkokul-Üniversite	,001
		Ortaokul	74	3,70	0,989				
		Lise	109	3,65	0,994				
		Üniversite	63	3,95	1,007				
	Samsun'da turizm, dışarıdan gelenlere yöre halkından daha fazla iş imkânı tanır.	İlkokul	78	3,36	1,329	3,562	,015	İlkokul-Lise	,008
		Ortaokul	74	3,76	0,948				
		Lise	109	3,88	1,016				
		Üniversite	63	3,68	1,075				
Samsun'da turizm sayesinde önceden dışarıya göç etmiş yerel halk kırsal alana yeniden dönmeye çalışır.	İlkokul	78	3,08	1,016	3,536	,015	İlkokul-Ortaokul	,020	
	Ortaokul	74	3,57	0,908					
	Lise	109	3,39	1,162					
	Üniversite	63	3,54	0,964					
Sosyo-Kültürel	Samsun'da turizm eğlence imkânlarının artmasına olanak tanır.	İlkokul	78	3,18	1,277	3,968	,008	İlkokul-Lise	,004
		Ortaokul	74	3,61	1,168				
		Lise	109	3,74	0,985				
		Üniversite	63	3,51	1,091				
	Samsun'da turizmin gelişmesinden sonra yerel adetlerimize daha az dikkat ederiz.	İlkokul	78	3,16	1,050	5,533	,001	İlkokul- Üniversite	,000
		Ortaokul	74	2,79	1,072				
		Lise	109	2,78	1,010				
		Üniversite	63	2,46	0,997				
	Samsun'da turizm istenmeyen toprak satışlarına neden olur.	İlkokul	78	3,19	1,196	3,701	,012	İlkokul- Üniversite	,040
Ortaokul		74	2,74	1,194					
Lise		109	3,08	1,073					
Üniversite		63	2,68	1,060					
Çevresel	Samsun'da turizm, tarihi binaların restorasyonu ve doğal kaynakların korunmasına olanak tanır.	İlkokul	78	3,20	1,166	3,667	,013	Üniversite - İlkokul	,012
		Ortaokul	74	3,27	1,114				
		Lise	109	3,43	1,189				
		Üniversite	63	3,79	0,986				
	Otel ve diğer turistik yatırımların yapılması, doğal çevreyi tahrip eder.	İlkokul	78	3,42	1,157	3,011	,030	İlkokul-Üniversite	,040
		Ortaokul	74	2,95	1,210				
		Lise	109	3,04	1,182				
		Üniversite	63	2,88	1,193				
	Samsun'da turizmin gelişmesi yöredeki trafiğin daha çok ve karışık olmasına neden olur.	İlkokul	78	3,47	1,125	7,797	,000	İlkokul-Ortaokul	,015
		Ortaokul	74	3,06	1,328				
		Lise	109	3,07	1,160				
		Üniversite	63	3,01	1,251				
Samsun'da turizm nedeniyle seyyar satıcılar ve kaçak binalarda hızlıca artış görülür.	İlkokul	78	3,38	1,351	2,924	,034	İlkokul-Üniversite	,044	
	Ortaokul	74	2,93	1,348					
	Lise	109	3,20	1,282					
	Üniversite	63	2,79	1,346					

Eğitim düzeyi ilkökullü ve üniversite olanların, turizmin gelişmesinden sonra yerel adetlere daha az dikkat edildiğine ilişkin bakış açıları arasında anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Eğitim düzeyi ilkökullü olanlar bir bölgede turizmin gelişmesiyle birlikte yerel adetlere daha az dikkat edildiğine (\bar{x} : 3,16) ilişkin bir bakış açısına sahipken, eğitim düzeyi üniversite olanlar bu düşünceye katılmamaktadır (\bar{x} : 2,46). Ayrıca tablo incelendiğinde eğitim düzeyi ilkökullü ve üniversite olanların turizmin, istenmeyen toprak satışlarına neden olduğuna ilişkin bakış açıları arasında da anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Eğitim düzeyi üniversite olanlar turizmin istenmeyen toprak satışlarına neden olacağına katılmazken (\bar{x} : 2,68), eğitim düzeyi ilkökullü olanlar turizmin istenmeyen toprak satışlarına neden olacağı konusunda kaygı taşımaktadırlar (\bar{x} : 3,19). Yerel halk içerisinde eğitim düzeyi üniversite ve lise olanların eğitim düzeyi ilkökullü olanlara göre kırsal turizmin sosyo-kültürel etkilerine ilişkin daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir.

Eğitim düzeyi ilkökuller olanlar, otel ve diğer turistik yatırımların yapılmasının doğal çevreyi tahrip ettiğini (\bar{x} : 3,42) ve turizm faaliyetlerinden dolayı seyyar satıcılar ve kaçak binalarda hızlı artışların yaşandığını (\bar{x} : 3,38) düşünürken, eğitim düzeyi üniversite olanlar bu düşünceye katılmamaktadır. Ayrıca eğitim düzeyi üniversite olan katılımcıların eğitim düzeyi ilkökuller (\bar{x} : 3,20) ve ortaokul (\bar{x} : 3,27) olanlara göre, turizmin tarihi binaların restorasyonu ve doğal kaynakların korunmasına olanak tanıdığı yönünde daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları görülmektedir (\bar{x} : 3,79). Yerel halk içerisinde eğitim düzeyi üniversite olanların eğitim düzeyi ilkökuller ve ortaokul olanlara göre kırsal turizmin çevresel etkilerine ilişkin daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları görülmektedir. Genel olarak katılımcıların eğitim düzeyi arttıkça kırsal turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerine bakış açısının olumlu yönde arttığı söylenebilir.

Tablo 6: Kırsal Turizmin Etkilerine Yönelik Yaş Değişkenine Göre Anova Analizi Sonuçları

	İfadeler	Yaş Aralığı	N	A.O	S.S	Anova		Post-Hoc Tukey	
						F	p	Gruplararası Fark	p
Ekonomik	Samsun'da turizm, bölgede yaşayan küçük gruplar için fayda sağlar.	18-29	92	3,96	,97723	6,499	,000	18-29 ve 50-üstü	,000
		30-39	110	3,61	1,00441				
		40-49	64	3,56	1,00593				
		50 ve üstü	58	3,18	1,33057				
	Samsun'da turizm, dışarıdan gelenlere yöre halkından daha fazla iş imkânı tanır.	18-29	92	3,82	0,979	4,334	,005	18-29 ve 50-üstü	,008
		30-39	110	3,82	1,13217				
40-49		64	3,65	1,08699					
50 ve üstü	58	3,24	1,18928	30-39 ve 50-üstü	,006				
Çevresel	Samsun'da turizm, tarihi binaların restorasyonu ve doğal kaynakların korunmasına olanak tanır.	18-29	92	3,67	1,13978	3,141	,026	18-29 ve 50-üstü	,020
		30-39	110	3,40	1,1276				
		40-49	64	3,29	1,20422				
		50 ve üstü	58	3,12	1,04424				
	Turistik bölgede bulunan yerel halk, daha düşük kalitede bir doğal çevre içinde yaşar.	18-29	92	3,15	1,26608	2,683	,047	30-39 ve 40-49	,043
		30-39	110	3,06	1,17526				
		40-49	64	3,56	1,11091				
		50 ve üstü	58	3,06	1,24057				
	Samsun'da turizmin gelişmesi yöredeki trafiğin daha çok ve karışık olmasına neden olur.	18-29	92	2,91	1,23726	3,746	,011	18-29 ve 40-49	,007
30-39		110	3,07	1,20936					
40-49		64	3,56	1,15298					
50 ve üstü	58	3,06	1,30937						

Katılımcıların kırsal turizmin etkilerine yönelik bakış açılarının yaş değişkenine göre farklılık durumunun belirlenebilmesi amacıyla Anova analizi gerçekleştirilmiştir. Tablo 6'da yer verilen ifadelerle ilişkin anlamlılık (p) değerleri incelendiğinde yaş değişkenine göre farklılıklar olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). 40-49 yaş aralığında yer alan katılımcılar turizmin gelişmesinin yöredeki trafiğin daha çok ve karmaşık olmasına neden olacağı düşüncesine katılırken (\bar{x} :3,56), 18-29 yaş aralığında yer alanların bu noktada kararsız bir bakış açısına sahip oldukları görülmektedir (\bar{x} :2,91). Genel itibarıyla yaşları küçük olan katılımcıların yaşları büyük olanlara göre kırsal turizmin ekonomik ve çevresel etkilerine ilişkin daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Dünyanın önemli ekolojik alanlarından biri olan Kızılırmak Deltası, her mevsim sunduğu doğal güzellikleri ile özellikle kırsal turizm potansiyeli açısından zengin bir bölgedir. Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti, Su Basar Ormanları ve Balık gölleri, Nebiyan Doğa ve İzci Kampı, 19 Mayıs Gençlik Kampı, Gürlek Şelalesi, Sarıgazel Kent Ormanı gibi doğal güzellik ve özelliklerini kaybetmemiş turizm alanları kırsal turizm açısından bölgenin en önemli turizm çekiciliklerini oluşturmaktadır. Bununla birlikte tarihi ve kültürel açıdan Çivisiz Ahşap Camii, Yörükler Tarihi Hamamı, Fatma Çavuş Anıtı, Düzköy Mahallesi Tarihi Kilise (Camii) ve Şeyh Beyh Türbesi gibi tarihi ve kültürel değerler açısından da son derece zengin bir bölgedir. Bir bölgede kırsal turizmin gelişimi, bölgenin ekonomik açıdan gelişimine, altyapı, sağlık, kültür ve eğitim hizmetlerinin gelişimine etki edecektir. Bu açıdan zengin bir turizm potansiyeline sahip olan bölgenin ve bölge halkının bu turizm potansiyelinden yararlanması son derece önemlidir.

Turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel olmak üzere birçok etkisi bulunmaktadır. Turizm faaliyetlerinin geliştiği bölgelerde yaşayan yerel halk turizmin bu etkilerine olumlu ya da olumsuz bakabilmektedir. Araştırma kapsamında yerel halkın turizmin bu etkilerine ilişkin bakış açıları ortaya konulmuştur. Araştırma bulgularına göre yerel halkın kırsal turizmin ekonomik etkilerine yönelik bakış açılarının üç noktada toplandığı belirlenmiştir: (i) kırsal turizm yerel halktan ziyade dışarıdan gelenlere daha fazla iş imkânı sağlamakta; (ii) genellikle bölgede yaşayan küçük gruplar için fayda yaratmakta ve (iii) turizmin bölgede istihdamın artmasına katkısı bulunmaktadır. Bununla birlikte turizmin bölgede fiyatlarda artışa neden olduğu şeklinde olumsuz bir bakış açısı da mevcuttur. Bu sonuç [Mil vd., \(2015\)](#) ve [Alaeddinoğlu, \(2007\)](#) çalışmasında elde ettiği sonuçla benzerlik gösterirken [Boğan ve Sarıışık \(2016\)](#) çalışmalarında elde ettikleri sonuçla farklılık

göstermektedir. Nitekim Boğan ve Sarıışık (2016) çalışmalarında turizmin Alanya bölgesinde fiyat artışlarına neden olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Genel olarak yerel halk kırsal turizmin ekonomik açıdan bölgeyi olumlu etkilediğini düşünmektedir. Bu sonuç literatürde yer alan çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Gümüş ve Özüpekçe, 2009; Toprak, 2015). Bu kapsamda özellikle yerel halkın doğrudan gelir elde edebileceği hediyelik eşya, yöresel mutfak ürünleri, organik tarım ürünlerinin satışı gibi çeşitli platformların oluşturulmasının, bölge halkının turizmden daha fazla gelir elde etmesine olanak sağlayacağı söylenebilir.

Yerel halkın kırsal turizmin sosyo-kültürel etkileri açısından değerlendirmeleri incelendiğinde, dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen turistlerle buluşmanın değerli bir deneyim olduğu ifadesine katılımları dikkat çekicidir. Ayrıca turizmin bölgede eğlence imkânlarının artmasına imkân tanıdığı görüşü de hâkimdir. Bölgede yüksek harcama yapan turistlerin yerel halkın yaşam tarzında istenmeyen etkilerde bulunduğu ve turizmin gelişmesinden sonra yerel adetlere daha az dikkat edildiği görüşü yerel halkın büyük çoğunluğu tarafından kabul görmemektedir. Yerel halk turizmin sosyo-kültürel açıdan bölgeyi olumlu yönde etkilediğini düşünmektedir. Nitekim bu sonuç Özdemir ve Kervankıran (2011) çalışmasında elde ettiği sonuçla benzerlik göstermektedir.

Turizmin çevresel etkilerine yönelik yerel halk kararsız bir tutum sergilemektedir. Bölgede turizm faaliyetlerinin gelişmesinin bölgeyi çevresel açıdan olumlu ya da olumsuz etkileyebileceğine ilişkin yerel halkın net bir bakış açısının olmadığı görülmüştür. Bu noktada yerel yönetimlerin turizme ilişkin planlama yaparken turizmin bölgeye çevresel etkilerini göz önünde bulundurmaları, bölgenin tarihi ve kültürü de dikkate alınarak gerekli restorasyonların ve yatırımların yapılmasına önem vermeleri gerekmektedir. Ayrıca turizmin çevresel açıdan bölgeye olumsuz bir etkisinin olmadığına ilişkin yerel halkın kararsız bakış açısını olumluya dönüştürebilecek gerekli adımların atılması gerekmektedir. Bu bağlamda turizmde sürdürülebilirliğin sağlanması açısından, yerel yönetimlerin ve halkın kaynakları koruyarak kullanma bilincine ulaşması için çeşitli etkinlikler (toplantılar, örgütlenmeler) düzenlenebilir.

Araştırma sonucunda yerel halkın demografik özelliklerine göre kırsal turizmin etkilerine ilişkin bakış açılarındaki farklılıklar olduğu sonucu elde edilmiştir. Yerel halk içerisinde bekar olanlar kırsal turizmin ekonomik ve sosyo-kültürel etkilerine evli olanlara göre daha olumlu bakmaktadır. Bu durum bekâr olanların evli olanlara göre ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan daha özgür bir yaşam sürmelerinden kaynaklanabilir. Bununla birlikte yerel halk içerisinde eğitim düzeyi üniversite ve ortaokul olanlar, eğitim düzeyi ilkokul olanlara göre kırsal turizmin ekonomik etkilerine ilişkin daha olumlu bir bakış açısına sahiptirler. Eğitim düzeyi ilkokul olanlar kırsal turizmin sosyo-kültürel açıdan olumsuz etkisini belirtirken eğitim düzeyi lise ve üniversite olanlar bu düşünceye katılmamaktadır. Eğitim düzeyi ilkokul ve ortaokul olanların turizmin çevreye etkisinin olumsuz yönde olduğuna ilişkin bir bakış açısı varken, eğitim durumu üniversite olanların turizmin tarihi binaların restorasyonu ve doğal kaynakların korunması yönündeki olumlu bakış açıları dikkat çekicidir. Nitekim eğitim düzeyi yüksek olanların turizmin ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel açıdan bölgeyi olumlu yönde etkilediğine ilişkin bakış açıları daha yüksek düzeydedir. Eğitim düzeyi diğerlerine göre daha düşük olan yerel halkında aktif olarak turizm faaliyetleri içerisinde yer alması, özellikle ekonomik olarak turizmin etkilerinden olumlu yararlanabilmesine ilişkin alanların oluşturulmasıyla bu kişilerinde turizme ilişkin bakış açılarının olumluya dönüşmesini sağlayabilir.

Turizmin olumsuz ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel etkilerine karşı önlemler, büyük ölçüde yerel ve merkezi yönetimler tarafından alınabilmektedir. Araştırmadan elde edilen bulguların tartışılmasıyla ulaşılan sonuçlar doğrultusunda yerel ve merkezi yönetimler için geliştirilen öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

- Kızılırmak Deltası kırsal turizm açısından zengin bir bölge olmasına karşın bölgeye olan turizm talebi yeterli düzeyde değildir. Bu durumun en temel sebeplerinden biri bölgenin tanınırlığının az olmasıdır. Bu kapsamda yerel yönetimlerin bölgeye ilişkin kısa tanıtım videoları çekerek, hem sosyal medya hem de diğer iletişim kanalları vasıtasıyla bu tanıtım videolarını paylaşması, bölgenin tanınırlığını önemli ölçüde arttıracaktır.
- Kızılırmak Deltası daha çok günübirlik ziyaretçileri bölgeye çekmektedir. Çünkü bölgeye gelen ziyaretçilerin konaklama yapabilecekleri çok fazla alternatif yerler mevcut değildir. Bölgenin konaklama ihtiyacının giderilmesinde, yerel halka turizm konusunda mesleki eğitimler verilerek bölgede ikincil konutların kullanımı teşvik edilebilir. Bu sayede bölgeye gelen ziyaretçilerin bölgede daha fazla vakit geçirmeleri sağlanarak hem yerel halkın hem de bölgenin ekonomik açıdan kalkınması sağlanabilir.
- Turizm gelişiminden kaynaklanabilecek fiyat artışlarına karşı yerel halkı koruyucu önlemler alınmalıdır (örneğin yerel yönetimler fiyat denetimlerini artırabilirler),
- Yerel halkın turizmden daha fazla gelir elde edebilmesine yönelik düzenlemeler yapılmalıdır (örneğin hediyelik eşya satışı, tarımsal üretim, vb. konularda destekler sağlanabilir),
- Turizm işletmelerinde yerel halkın istihdamını artırmaya yönelik mesleki kurslar düzenlenmelidir,
- Yerel halkın sosyo-kültürel kimliğinin korunmasına yönelik etkinlikler düzenlenmelidir. Bu noktada gelenek ve göreneklerin yaşatılmasını sağlayacak şenlikler, özel günler düzenlenebilir.

- Fiziksel çevrenin bozulmaması için özel önlemler alınmalıdır, aşırı yapılaşmaya izin verilmemelidir,
- Fiziksel çevrenin korunmasına yönelik olarak yerel halkı da içine alacak örgütler oluşturulmalıdır,
- Yerel halkın turizm bilincini geliştirecek yaygın eğitim programları düzenlenmeli, toplantılar yapılmalıdır,
- Turizmin bölgede gelişmesinde yerel halkın karar alma süreçlerinde etkin olması sağlanmalıdır.

Araştırma Samsun ilinde sınırlı bir örnekleme gerçekleştirilmiş olup, bu durum çalışma için bir kısıt olarak değerlendirilebilir. Samsun iline ilişkin daha sonraki yıllarda yapılacak çalışmalarda daha büyük ve farklı örneklemelere yönelik çalışmaların yapılması mevcut çalışmayla kıyaslama imkânını ortaya çıkararak ulusal yazına önemli katkılar sağlayacaktır.

EXTENDED ABSTRACT

THE PERSPECTIVES OF LOCAL RESIDENTS ON THE RURAL TOURISM: THE CASE OF SAMSUN KIZILIRMAK DELTA

INTRODUCTION

Fast growing tourism industry is enriching by diversifying the destinations of tourism in the direction of the demands of the visitors (Kılıç and Başkaya, 2018: 235). In recent years, the efforts of spreading tourism activities to all the regions of the country by removing them from the domination of coastal tourism, and the notion of benefiting from tourism in all four seasons have given rise to the diversification of tourism in developed and developing countries. In parallel to the change of tourists' profile, and the increase of environmental consciousness of the tourists, longing for nature, and desire for visiting interesting locations and knowing different cultures have increased, and consequently it has enabled the development of rural tourism (Avcıkurt and Köroğlu, 2008: 61). Along with the development in technology, fast population increase, and increase of educational level, significant decreases have occurred in time in the number of individuals dealing with agriculture, and migrations from rural areas to cities have shown an increase (Kılıç and Kıymaz, 2014). Rural tourism has come up as an alternative type of tourism for the sustainability of rural areas and for increasing their number, and in order to improve the conditions of the rural population that has limited opportunities compared to urbanites, increase the income of local community living in rural areas, prevent the migration from rural areas to cities, and enable the joining of tourists with nature who long for nature and who desire to know different cultures (Avcıkurt and Köroğlu, 2008: 61; Kuter and Ünal, 2013: 193).

Turkey embodies significant natural, historical and cultural attractions in terms of rural tourism. Our country, in which different climates are being experiences, and which has natural and cultural resources by its geographical location, has an extremely rich geography in terms of rural tourism. One of these areas, which is important in terms of rural tourism, is Samsun's Kızılırmak Delta. Kızılırmak Delta has spread on an area of 56,000 hectares. The area, comprising of about 20 lakes, marsh and reedy fields, is one of the significant ecological fields of the world by the types and number of birds it houses. The Delta is the only wetland of Turkey by the shore of Black Sea which have been declared as wildlife protection field, and whose natural features could be preserved significantly. Kızılırmak Delta is also an important area for the migratory birds (Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018).

The improvement of rural tourism in an area, and enabling its sustainability are closely related with the viewpoint of the local community regarding rural tourism. In this sense, revealing the viewpoint of local community regarding rural tourism is extremely important in terms of sustainability and improvement of tourism in that area. In literature, there are many studies addressing the viewpoint of local community regarding rural tourism (Chun-Chu, 2005; Ying and Zhou, 2007; Wang and Pfister, 2008; Chuang, 2013; Muresan et al., 2016). But it had been observed that no study was made on the viewpoint of local community regarding rural tourism at touristic destinations within Kızılırmak Delta which is an important area in terms of rural tourism. Based on this, in the study it has been intended to reveal the viewpoints of local community –living in Kızılırmak Delta which is forming a source for rural tourism- regarding the effects of tourism on the area's economy, cultural structure and environment. By this purpose, it has been tried to define the concept and scope of rural tourism by first performing literature survey, and previous studies on the subject have been addressed within the scope of the research. And then, questionnaire had been applied in order to determine the viewpoints of local community regarding the effects of tourism, and the findings and results obtained from the study have been provided.

METHOD

The main purpose of this study is to determine the viewpoints of local community -living at Samsun's Kızılırmak Delta (Alaçam, Bafra and 19 Mayıs counties)- regarding the rural tourism in terms of its economical, socio-cultural and

environmental effects. The reason of especially selecting the Kızılırmak Delta as the area of research is its rich geography in terms of rural tourism due to its historical, cultural and environmental beauties. Questionnaire technique had been used as data collection tool in the research. A questionnaire form had been formed in order to obtain the data relevant to the research. In the formation of questionnaire form, it had been benefited from the studies of [Chuang \(2013\)](#) and [Mil et al., \(2015\)](#). In the study, convenience sampling method –from among the sampling methods not based on possibility- had been used. After elimination of the invalid questionnaire forms obtained by face to face interview, 324 usable questionnaire forms had been obtained. The demographical features of the participants of the research had been analyzed by using the percentage and frequency methods. In the determination of the viewpoints of the local community regarding the effects of rural tourism, the arithmetic average and standard deviation values of the relevant expressions had been calculated. Moreover, difference tests had been used in order to examine the difference state of viewpoints of local community regarding the effects of rural tourism as per demographical variables. For the control of normality state of the data, skewness – kurtosis values had been examined, and as the result of obtaining the skewness – kurtosis values (1.5; -1.5) within acceptable limits, it had been decided to use parametric test techniques in the difference tests. Unpaired t test had been used in the examination of difference states as per the variables of gender and marital status, and one-way analysis of variance (ANOVA) had been used in the examination of difference states as per the variables of education and age.

FINDINGS

324 individuals in total as being 137 women and 187 men had participated in the research. According to the findings obtained from the research, despite the local community is believing that rural tourism is increasing the life standards and contributing to the increase of employment in the area, they are thinking that the rural tourism is providing job opportunity to ones coming from outside rather than the local community, and that it is being beneficial for the small groups in the area. In addition, there is also a negative viewpoint regarding that the tourism is causing increase in prices in the area. When the viewpoints of local community regarding the socio-cultural effects of rural tourism are examined, they are specifying that it is a valuable to experience to meet with tourists attending from various locations of the world, that there is an increase in entertainment opportunities due to tourism, and that more people are having information about Samsun along with tourism. Moreover, the viewpoint regarding that the tourists who are spending excessively have undesired effects on the life style of the local community, and that local customs are being considered less after the development of tourism is not being approved by the local community. This condition may be assessed as an indicator that the rural tourism is not negatively affecting the local community in socio-cultural terms, and that rural tourism is being deemed positively by the local community in socio-cultural terms. When viewpoints regarding the environmental effects of rural tourism are examined, the level of agreement on the positive effect of tourism -for enablement of the restoration of historical buildings and of conservation of natural resources by it- is high. In addition, the local community is having an attitude close to indecisive in their assent of statements regarding the environmental effects of rural tourism. When it is assessed in general, it can be said that the local community has a positive viewpoint regarding the economic and socio-cultural effects of rural tourism, and that they have an indecisive viewpoint regarding its environmental effects. Moreover, the difference states of the viewpoints regarding the effects of rural tourism as per the demographical features of the local community participating in the research had also been examined. According to this, it had come out that the single ones among the local community participating in the research have more positive viewpoints regarding the economical and environmental effects of rural tourism compared to the ones who are married. It had been observed that the ones among local community whose educational level was university and high school have more positive viewpoints regarding the economical effects of rural tourism compared to the ones whose educational level was primary school, and that the ones whose educational level was university and high school have more positive viewpoints regarding the socio-cultural effects of rural tourism compared to the ones whose educational level was primary school. It had come out that the that the ones among local community whose educational level was university have more positive viewpoints regarding the environmental effects of rural tourism compared to the ones whose educational level was primary school and secondary school. In general, the finding that the viewpoints of the participants regarding the economic, socio-cultural and environmental effects of tourism are positively increasing as their educational level increases had been obtained.

RESULT AND DISCUSSION

Kızılırmak Delta, which is one of the significant ecological areas of the world, is a rich area in terms of natural beauties it presents each season, and especially in terms of the potential of rural tourism. The touristic areas, which had not lost their natural beauties and features such as Kızılırmak Delta's Bird Sanctuary, Floodplain Forests and Fish Lakes, Nebiyan Nature and Scout Camp, May 19th Youth Camp, Gürlek Waterfall, Sarıgazel City Forest, are forming the significant touristic

attractions of the area in terms of rural tourism. In addition, it is also an extremely rich area in terms of historical and cultural values such as Nailless Wooden Mosque, Yörükler Historical Turkish Bath, Monument of Sergeant Fatma, Düzköy District's Historical Church (Mosque) and Tomb of Şeyh Beyh. The development of rural tourism in an area will affect the area's development in economic terms, and the development of infrastructure, health, culture and education services. In this sense, it is extremely important for the area –which has a rich tourism potential- and the local community to benefit from this tourism potential. Tourism has many effects as being economic, socio-cultural and environmental. The local community living in areas where tourism activities improve are able to deem positively or negatively these effects of tourism. Within the scope of the research, the viewpoints of local community regarding these effects of tourism had been revealed. According to the findings of the research, it had been determined that the viewpoints of local community regarding the economic effects of rural tourism are being gathered under three points: (i) rural tourism is providing more job opportunity for the ones coming from outside rather than the local community; (ii) it is generally being beneficial for the small groups living in the area, and (iii) tourism is contributing to the increase of employment in the area. In addition, there is also a negative viewpoint regarding that the tourism is causing increase in prices in the area. While this result is showing similarity with the results obtained in the studies of [Mil et al. \(2015\)](#) and of [Alaeddinoğlu \(2007\)](#), it is differing from the result obtained in the study of [Boğan and Sarıışık \(2016\)](#). In fact, [Boğan and Sarıışık \(2016\)](#) had concluded in their study that tourism was not causing price increase in Alanya area. In general, the local community is thinking that rural tourism is positively affecting the area in economic terms. This result is showing similarity with the results of the studies included in literature ([Gümüş and Özüpekçe, 2009](#); [Toprak, 2015](#)). Within this scope, it can be said that formation of various platforms such as sales of souvenir, local kitchen products, organic agricultural product from which the local community may generate income will allow the local community to generate more income from tourism.

When the assessments of local community regarding the socio-cultural effects of rural tourism are examined, it is remarkable that they approve the statement that meeting with tourists coming from various areas of the world is a valuable experience. Moreover, the viewpoint that tourism is allowing the increase of entertainment opportunity in the area is also prevailing. The viewpoint regarding that the tourists who are spending excessively have undesired effects on the life style of the local community, and that local customs are being considered less after the development of tourism is not being approved by the majority of the local community. The local community is thinking that tourism is positively affecting the area in socio-cultural terms. In fact, this result is showing similarity with the result obtained in the study of [Özdemir and Kervankiran \(2011\)](#). The local community is presenting an indecisive attitude regarding the environmental effects of tourism. It had been observed that the local community has no clear viewpoint regarding that the development of tourism activities may positively or negatively effect the area in environmental terms. At this point, it is required for the local administrations to consider the environmental effects of tourism on the area while making plans regarding tourism, and to attach importance to the performance of required restorations and investments considering the history and culture of the area. Moreover, it is required to take the required steps which may transform the indecisive viewpoint of local community to positive regarding that tourism has no negative effect in environmental terms. In this sense, various events (meetings, organizing) may be organized for the local administrations and local community to achieve the awareness of using the resources by conserving them in terms of ensuring sustainability in tourism.

As the result of the research, it had been concluded that there are differences in the viewpoints of local community regarding the effects of rural tourism as per their demographic features. The ones among local community who are single are deeming the economic and socio-cultural effects of rural tourism more positively compared to married ones. This state may arise from the fact that single ones are leading a more free life in economic and socio-cultural sense compared to married ones. In addition, the ones among local community whose educational level is university and secondary school have more positive viewpoint regarding the economic effects of rural tourism compared to ones whose educational level is primary school. While the ones whose educational level is primary school are specifying that rural tourism has negative effect in socio-cultural aspect, the ones whose educational level is high school and university are not approving this notion. While the ones whose educational level is primary school and secondary school have negative viewpoint regarding the environmental effect of tourism, it is remarkable that the ones whose educational level is university have a positive viewpoint on the fact that tourism is contributing to the restoration of historical buildings and conservation of natural resources. In fact, the viewpoints of ones whose educational level is high regarding that tourism is positively affecting the area in economic, socio-cultural and environmental aspect are at higher level. The active involvement of local community –whose educational level is lower compared to others- in tourism activities may enable the transformation of their viewpoints regarding tourism to positive through the formation of fields relevant to their ability of positively benefiting from especially the economic effects of tourism.

Measures against the negative economic, socio-cultural and environmental effects of tourism are majorly able to be taken by the local and central administrations. Suggestions developed for local and central administrations in the direction of the results obtained by the discussion of findings obtained from the research are being listed below:

- Despite Kızılırmak Delta is a rich area in terms of rural tourism, the tourism demand for the area is not at sufficient level. One of the main reasons of this condition is low recognition of the area. Within this scope, the shooting of short introductory videos on the area by the local administrations, and the sharing of the same via social media and other communication channels will significantly increase the recognition of the area.
- Kızılırmak Delta is mostly attracting excursionists. Because there are not much alternative places where the visitors of the area may accommodate. In eliminating the accommodation requirement of the area, the use of secondary lodgings in the area by providing vocational trainings for the local community regarding tourism may be encouraged. By this means, economical development of both the local community and area may be ensured by enabling the visitors of the area to spend more time in the area.
- Measures preventing the local community against the price increases which may arise from the development of tourism should be taken (for instance, local administrations may increase the price controls).
- Arrangements for the local community to generate more income from tourism should be made (for instance, incentives may be provided regarding sales of souvenirs, agricultural production etc.).
- Vocational courses for increasing the employment of local community in tourism enterprises should be organized.
- Events for the preservation of the socio-cultural identity of local community should be organized. At this point, festivals, special days that will ensure the survival of customs may be organized.

The research had been performed with a limited sample at the province of Samsun, and this condition may be assessed as a constraint for the study. In the studies to be performed in the following years regarding the province of Samsun, the performance by larger and different samples will enable the opportunity of making comparison with the current study, and will contribute to national literature.

Kaynakça / References

- Akyol, C., Güner, S., Oğan, Y., Aydın, E., Yüce, R. & Uluyurt, T. (2014). Kırsal alanların turizm potansiyelinin belirlenmesi – Artvin ili Arhavi ilçesi örneği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1), 249-271.
- Alaeddinoğlu, F. (2007). Van halkının turisti ve turizmi algılama şekli. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 5(1), 1-16.
- Albayrak, A. (2013). *Alternatif Turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Arslan Muhacir, E. & Özdemir, M. (2017). Kırsal turizmin fiziksel sosyal ve kültürel etkileri konusunda halkın görüşleri: Artvin örneği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 19(1), 11-18.
- Aslan, E. & Sü Eröz, S. (2018). Kırsal turizmde yenilik ve kırsal turizm işletmecilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerinin çeşitli değişkenler (katılımcılara ve işletmelere ilişkin) açısından incelenmesi: Kocaeli/Kartepe örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 537-562.
- Avcı Kurt, C. & Köroğlu, Ö. (2008). Turistik ürün çeşitlendirmesi. N. Hacıoğlu, & C. Avcı Kurt (Ed), *Kırsal turizm içinde*, (s. 61-82). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ayazlar, G. & Karakulak, Ç. (2016). Kırsal turizmde otantiklik olgusu: Çamlık Köyü, Bodrum örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 15(2), 531-548.
- Ayazlar, R. (2017). Kırsal turizmde yerel halkın tutumu. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(1), 53-69.
- Aydın, O. (2012). AB’de kırsal turizmde ilk 5 ülke ve Türkiye’de kırsal turizm. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 39-46.
- Boğan, E. & Sarıışık, M. (2016). Yerel halkın turizm faaliyetine yönelik görüş ve algılamalarının belirlenmesi üzerine Alanya’da bir araştırma. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(2), 325-342.
- Cai, L., Qiu, S., Huang, Z. & Lehto, X. (2018). Back-to-trueself as an identity element of Indiana rural tourism. *Journal of Rural and Community Development*, 13(3), 78-91.
- Chuang, S.T. (2013). Residents attitudes toward rural tourism in Taiwan: a comparative viewpoint. *International Journal of Tourism Research*, 15, 152-170.
- Chun-Chu, L. (2005). Residents’ attitudes to rural tourism development in South Taiwan. *Journal of Applied Sciences*, 5(8), 1361-1368.
- Coşkun, R., Altunışık, R., & Yıldırım, E. (2017). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Gardishgarī, M.I.I. (2013). Assessing impact of rural tourism in fooman township from viewpoint of rural community. *Allameh Tabataba’i University Press*, 8(23), 155-175.
- Gaspar de Sousa, A. & Kastenholz, E. (2015). Wind farms and the rural tourism experience – problem or possible productive integration? the views of visitors and residents of a Portuguese village. *Journal of Sustainable Tourism*, 23(89), 1236 - 1256.
- Gümüş, N. & Özüpekçe, S. (2009). Foça’da turizmin ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkilerine yönelik yerel halkın görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 398-417.

- Güney, D. & Göller, V. (2016). Kırsal turizm konusunda yerel halkın yaklaşımının belirlenmesi: Misi köyü örneği. *Turizm Akademik Dergisi*, 3(2), 25-36.
- Gürbüz, S. & Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe-Yöntem-Analiz* (3b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YİGM, (2018). 4.11.2019 tarihinde <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/62462,2018turizmgenelistatistiklerpdf.pdf?0>, adresinden edinilmiştir.
- UNWTO, (2019). 6.11.2019 tarihinde http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/unwto_barom19_01_january_excerpt.pdf, adresinden edinilmiştir.
- Kafa Gürol, N. & Yılmaz Özdemir, G. (2012). Balıkesir ilinin kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilmesi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 23-32.
- Kandır, S. Y., Karadeniz, E., Özmen, M. M. & Önal, Y. B. (2008). Türk turizm sektöründe büyüme göstergelerinin turizm işletmelerinin finansal performansına etkisinin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 211-237.
- Kılıç, T., T. & Başkaya, Z. (2018). Agro-Tourism potential in Bilecik province. *International Journal of Geography and Geography Education*, 38, 234-246.
- Kılıç, Y., & Kıymaz, T. (2014). Tarımda eğitim ve işgücü verimliliği ilişkisi: bölgesel farklılıklar. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 20(1), 53-64.
- Kızıllarlan, N. & Ünal, T. (2014). Tokat ilinin ekoturizm/kırsal turizm potansiyeli ve swot analizi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 9, 45-61.
- Kuter, N. & Ünal, H. (2013). Kırsal kalkınmada kırsal turizmin önemi. *Kastamonu Üni., Orman Fakültesi Dergisi*, 13(2), 192-201.
- Lim, J., Lo, M.-C., Mohamad, A. A., Chin, C.-H. & Ramayah, T. (2017). The moderating impact of community support on tri-dimensional impacts of tourism (economic, socio-cultural, & environmental) towards rural tourism competitive advantage. *International Journal of Business and Society*, 18(4), 869-880.
- Mikaeili, M. & Memlük, Y. (2013). Kırsal turizm ve kültürel turizmin bütünleşmesi ve kırsal sürdürülebilir kalkınma. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 3(2), 87-91.
- Mil, B., Albayrak Aslı, A. & Toker, E. (2015). Çatalca bölgesinin kırsal turizm potansiyeli ve bölge halkının kırsal turizme ilişkin görüşleri. *International Journal of Social and Economic Sciences (IJSES)*, 5(1), 61-68.
- Muresan, I. C., Oroian, C. F., Harun, R., Arion, F. H., Porutiu, A., Chiciudean, G. O., Todea, A. & Lile, R. (2016). Local residents' attitude toward sustainable rural tourism development. *Sustainability*, 8(100), 1-14.
- Ongun, U., Gövdere, B. & Durgun Kaygısız, A. (2015). Burdur ilinin kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilmesi: sorunları ve çözüm önerileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(12), 99-116.
- Ongun, U., Gövdere, B., & Kösekahyaoğlu, L. (2018). Kırsal turizm kapsamında yerel halkın beklentileri: Isparta Kuyucak Lavanta Vadisi örneği. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 7(2), 43-58.
- Özdemir, M.A. & Kervankıran, İ. (2011). Turizm ve turizmin etkileri konusunda yerel halkın yaklaşımlarının belirlenmesi: Afyonkarahisar örneği. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 24, 1-25.
- Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2019).4.11.2019 tarihinde www.samsunturizm.gov.tr, adresinden edinilmiştir.
- Slusariuc, G. C. (2018). Rural tourism an opportunity for development. *Journal of Tourism*, 26, 1-4.
- Toprak, L. (2015). Mardin'de Halkın Turizm Algısı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54), 201-218.
- Ukav, İ. (2012). Adıyaman'ın kırsal turizm potansiyeli. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 77-81.
- Ukav, İ. (2014). Adıyaman ilinde kırsal turizm potansiyeli ve geliştirme fırsatları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(51), 15-33.
- UNWTO. (2019). *World Tourism Organization*. 3.11.2018 tarihinde <http://www2.unwto.org/>, adresinden edinilmiştir.
- Ural, A. & Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ünal, Ç. & Yücel, B. (2018). Kırsal turizmin geliştirilmesi ve yönetilmesinde yerel halkın algı ve tutumları, Ödemiş/Birgi örneği. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 39, 113-130.
- Wanda George, E., Mair, H. & Reid, D. (2009). *Tourism and Cultural Change, Rural Tourism Development: Localism and Cultural Change*. Bristol, UK: Channel View Publications.
- Wang, Y. A. & Pfister, R. E. (2008). Residents' attitudes toward tourism and perceived personal benefit in a rural community. *Journal of Travel Research*, 47(1), 84-93.
- Xiao, Y., Luo, D. & Yin, K. (2018). Change of farmers' household livelihood strategies based on the coastal rural tourism background. *Advances in Sustainable Port and Ocean Engineering. Journal of Coastal Research, Special Issue* 83, 225-228.
- Yazıcıoğlu, Y. & Erdoğan, S. (2011). *SPSS Uygulamalı Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ying, T. & Zhou, Y. (2007). Community, governments and external capitals in China's rural cultural tourism: a comparative study of two adjacent villages. *Tourism Management*, 28, 96-107.